

KÖZMŰVELŐDÉS

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI KATHOLIKUS HETILAP.

Felelős szerkesztő: Soóthy Gyula.

A lap szellemi részét illető cikkek a szerkesztőségnek, az előfizetési pénzek az egyházmegyei pénztár (Gyulafehérvár vár) címére, reklamációk pedig a kiadóhivatalnak (Papp György) küldendők.

Megjelenik minden csütörtökön.

Az előfizetés díjai:

Egész évre	—	—	—	8	Kor
Félévre	—	—	—	4	
Negyedévre	—	—	—	2	

Hirdetések díjszabás szerint.

A katolikus magyar ifjúság és a katolikus magyar társadalom

I. közlemény.

Sokat hangoztatott dolog s valljuk meg, igazság, hogy társadalmi átalakulások korát éljük. Soha annyi új jelszó nem került az élet piacára, mint manap; s ezek mind követőket akarnak és — tudnak is szerezni a maguk számára. Legnagyobb részük nem akar kevesebbet, mint megreformálni, átalakítani a mai világ képét; mindent új formába öltöztetni, új megvilágításban, új formában bemutatni. — Minden mozgalom, ezek a legújabbak is, mindenekelőtt az ifjúságot igyekszik meghódítani, magának megnyerni; s nem rosszul számít! Hisz' mi könnyebb, mint megejtetni a gyanutlan ifjú lelket; himes szavakkal meggyőzni arról, hogy eddig rossz úton járt, mely sehová sem vezet, semmire sem jó; mutatni neki új per-

spektívákat, amelyeknek szemléletén elkáprázik a szeme s ahol a sok-sok görögültűz nem engedí észrevenni a valódi világosság gyöngeségét; ahol a vászonra mázolt potemkinyalvak hamis látképére a valóság mázát vonja a színpadi gyertyák sokasága; új jelszavakat adni neki, amelyek felszabadítják eddigi rabszolgá sorából s úrrá teszik — nem önmagán, hanem — a világon?! . . .

Ilyen a mai eszmék világának, a modernek világának eljárása: mézesmáz, amellyel magához vonzza a még határozatlan világnézetű ifjút; vakító lámpafény, amely bűvös körébe csalogat, hogy azután idealizmusának szárnyait megperzselve, útját szegje magasan szárnyalásának.

Ezzel szemben van egy ósdi világ . . . így mondják ők az újak! Ez a mi világunk! Büszkén valljuk: a mi világunk! Nem a máé, nem a tegnapé, nem is a holnapé . . . az örök időké! Ez a világ a katolikus magyar

ifjúság világa. Nem ő alkotta magának; nem kérte kölcsön senkitől; nem vont be hamis jelszavak hamis mázával; hazyug illúziók csalóka fényével . . . De milderre nincs is szüksége. Ez a világ a lelkekben él; ott kell élnie mindenkor; ezredévek szentelték meg; krisztusi jelszavak ékíték; isteni fény világítja meg . . . Kell-e ennél szebb világ?! . . .

Ez a két világ az ellentétek két világa! Nem csak tartalmuk ellentétes, hanem minden, ami velük kapcsolatos.

Álljunk meg egy percre; talán el is tértünk tárgyunktól: a kath. magyar ifjúság és a kath. magyar társadalom! — Vajjon van-e valami olyan vonatkozás e kettő között, hogy arról hosszán és sokat lehessen beszélni?! Vajjon van-e kapcsolat, amely megvilágításra vár? Van-e közösség, amely magyarázatra szorul?! Gondolkodjunk, gondolkodjunk mélyen; gondolkodjunk sokat! Tekintsünk el minden mástól; csak e kettőt lássuk! Ne nézzünk mást, csak az egyik vergődését,

TÁRCA.

Hogyan lehetne a kath. sajtó érdekessé, vonzóvá tenni?

(Vége.)

Katolikus hírszolgálat, a kath. riporter fogalma úgyszólván ismeretlen fogalom. Nem hiába hangoztatják a nagygyűléseken folytonosan a kath. könyvnyomtatás létesítését. Természetesen a kath. újságírók, lapkiadók itt is védelmezik magukat s reszben elég alappal. A kath. sajtó nem tudja munkásait úgy megfizetni, hogy ezek egész tehetségüket ennek szentelhetnék, hanem az újságírást a legtöbben csak mellékfoglalkozásként üzhetik, sőt még a verbeli újságíróknak is kell valami kis szinekura után nézniük, ha a pusztá kenyér mellé még egy kis vajasját is akarnak szerezni. És ugyanolyan terjedelmű újságot felánni embernek kell meg-szerkeszteni a kath. redakcióban, mint a zsidó-

ban. De ez mindent nem magyaráz meg. Tény az, hogy hírlapjaink nem számolnak a mai ember helyzetével. Aggodalmasan távol akarnak tartani ettől az embertől minden olyan hírt, ami szerintük ártana felfogásának s a kath. világnézetnek. Különösen olyan ügyekben hallgatnak, amelyek talán éppen reánk katolikusokra vethetnének homályt. Pedig mit gondol a szíves olvasó, miből volna nagyobb kár, ha a kath. újság tenné szóvá az igazságnak megfelelően ezeket a dolgokat, vagy pedig ugyanazt esetleg egy zsidó újságból tudja meg az a tájékozatlan olvasó a kellő módon föleresztve, kiszinezve? Az a jámbor falusi pap, kinek egyedül a „Magyar Állam“ volt a tápláléka, ettől ugyan nagyon elmaradhat a világtól. Azt a morális nagy likurostát tehát mással kell felváltani. Nem kell mindenütt a bacillusoktól félni. Hiszen azok a hírek legtöbbször úgysem önmagukban veszedelmesek, hanem csak a zsidólapok aljas, erkölcsgyilkoló kiszinezése, kommentárjai által lesznek azokká. Tehát nem azt mondom, nossza engedjük be a kloakák szennyét a mi sajtónkba is. Nem, ezekből a gyilkoló mocsarakból fel-

szálló mérges párákból is kath. legkörrön átszűrve iható vizet lehet lecsapatni.

Káprázatos ellenfeleink napilapjaiban a külföldiek rovata. Ezt a mi napilapjainkban nem igen keressük. Pedig sok-sok olvasó csak eziránt érdeklődik. És ennek nagy jövőjének is kell lennie. Ennek a keretében könnyed formában rendkívül sok tanulságos dolgot lehetne leadni a természetrajz, természetrajz, csillagászat stb. stb. köréből.

Még a napilapok közül is külön kiemelendők a krajcáros újságok. Ez a 4, 6, 8 oldal fogja a jövő közvéleményt formálni. Azért drága ennek minden m. nyi területe, s kétszer is meggondolandó, mit írjunk ide. Van már nekünk egy krajcáros újságunk az „Új Lap“, tehát megvan a csira, ahonnan kiindulhatunk. Dicsérjük ezt a lapunkat, de magunk között megvállhatjuk, hogy még nagyon sok kívánnivalót hagy maga után. A hírek rovata itt is nagyon gyenge. A külföldiek rovatával a vasárnapi számokban már szerencsésen próbálkozik. De nagyon sok helyet elfoglal a sok elbeszélés és regény. Különösen krajcáros újságba regényköz-

OBERBAUER A. UTODA

BUDAPEST, IV. VÁCI-UTCA 41.

.. A legjobb hírnévnek örvendő és legrégibb egyházi szerek, ruhák, zaszlok stb. gyára ..

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmenve.

erejét felülmúló küzdelmeit; lenni akarását; munkavágyát — a másik gondoskodását, támogatását, útmutatását! Vonjuk ki magunkat az élet forgatagából; emelkedjünk felébe s onnan a magasból vessünk csak egy rövid pillantást mindezekre! Azután, amit onnan láttunk, tontoljuk meg jól; szálljunk le ismét a földi rögre s kiáltunk világra: „Nagy-nagy fényt láttunk; a közös munka ragyogását, apák és fiúk közös harcát láttuk!” — Így tehetünk-e vajjon? — Nem! — Szegyenkezve kell bevallanunk magunk előtt — mások előtt hogy is mernők? —: „Nem láttunk semmit ami fölemelne, ami büszkévé tenne; jobb, ha hallgatunk!” — S most már maradjunk itt, nézzünk szét magunk körül; nézzük, amit mások tesznek. És itt szegyenkezve kell megállnunk; szegyenkezve meg magunk előtt is! Mit tudnak és mit tesznek mások? Sokat — mindent! Szóval, tettel, példával, anyagiilag támogatják azt az ifjúságot, amelyet hamis jelszavaikkal, üres ígéreteikkel meghódítottak maguknak; amelynek lelkéből kiölték mindazt a szépet, azt a jót, amit az édes anya tevével szívtak magukba, amivel az iskola padjain táplálkoztak, ami legfőbb vértjük kellene, hogy legyen az élet küzdelmeiben! — Erre azt fogja talán mondani valaki: „Hja, érdekükben áll; meg is akarják tartani, amit megszerettek!” — Igen?! És vajjon a katolikus magyar társadalomnak, de sőt az egész keresztény magyar társadalomnak nincs szüksége arra, hogy a maga ifjúságát magának megtartsa?! Nincs szüksége arra, hogy erős hitű, bátor szívű harcosokat neveljen magának, akik nemcsak

a templomok misztikus homályában magukat katolikusoknak, keresztényeknek vallani?! Nincs szüksége arra, hogy maga helyett erős, hatalmas, öntudatos tábor neveljen, amely pótolja a kitudt sorokat?! Nincs szüksége arra, hogy legyenek leventéi, akikre bátran, nyugodt lélekkel bízhatja a maga századok viharában meghurcolt, sok pogánytól megtépett, de mindenkor diadalmas Szűzmáriás lobogóját?! Nincs szüksége arra, hogy maga helyett hatalmas fallankszát állíthassa fel a hit és tudás vitézeinek a jövő épen nem bízható küzdelmeiben?! Nem akarja azt, hogy Szent István országa újra viruló Regnum Marianum legyen?! Azt akarja talán, hogy őseinek drága vérén szerzett, megóvott hona hazátlan bitangok, Istent megtagadó hitványok rablósakmánya legyen?!

Nem ezt akarja?! Nos, ha nem, miért nézi összetett kezekkel, miként sorakoznak ellene ellenségei összefogva egymással?! Miért nézi tetlenül, miért hagyja oda zászlaját büttlenül ifjúságának sokszor színe-java?! Miért nézi tetlenül, miként ostromolják eddig biztosaknak hitt sáncait mind többen és többen?! Vagy talán homokba dugta a fejét, mint a strucc?!

Bárdy István.

**Támogassuk szívvel-lélekkel, vagyis
tollal és pénzünkkel az egyházmegyé-
nyék érdekeit szolgáló ezen egyet-
len lapunkat.**

lést nem tartok szükségesnek, a nagy többség ezt úgysem olvassa el s ezt a hasábot sokkal gyümölcsözőbben kihasználhatjuk. És ha azt a négy oldalt gondosan összeválogatott dolgokkal töltjük ki, akkor nem kell a tömegben fölvenni a versenyt s nem kell 2, azaz „kettő” fillerért 12. 16 oldalnyi terjedelmű lapot nyújtani, mert ez a verseny már életre-halálra megy.

Nem szabad figyelmen kívül hagynunk a szépirodalmat sem. Szépirodalmi lapjainkról sem azt nem mondhatjuk, hogy érdekesek, sem azt, hogy unalmasak azon egyszerű oknál fogva, hogy ilyen lapjaink nincsenek. Volt egy, (már van, az Élet.) de azt is megbuktatta a kath. sajtó dühös paratolása. Ez alap az utolsó év folyamában mintegy végrendeletképpen kezdette megvalósítani, miyenek kell lennie egy szépirodalmi lapnak. Csak utolsó számaiban úgy arcul ne csapta volna a kath. felfogást. A legutóbbi kath. nagygyűlésen Dr. Kiss Menyhért eleget kifejtette egy kath. irányú szépirodalmi lapnak szükségességét. Sajnos, a lap közelebbi irányait, elveit, kereteit nem jelöli meg. Csak annyit mond: „A kath. világnak égető szüksége van arra, hogy szellemi táplálékát olyan hetenkint megjelenő előkelő színvonalon álló szépirodalmi újság szolgálja, melynek tüzes, modern, érdekes nivói irányát Prohászka Ottokár püspök úr ragyogó géniusza lengné be s mely irodalmi lap nemes feladata lenne a veterán írók helyén felpezsdülő írói és költői nemzedékek nevelése, fejlesztése, munkáik elterjesztése. Ez az újság nem keresné a

harcot, nem lenne provokatív természetű, az sem épen szükséges, hogy címáján kiabáló jelzése legyen az iránynak, melyet teljesíteni kíván. De a maga 16 oldalán a heti események aktuális összefoglalásával, klasszikus színvonalra törekvő tartalommal, klasszikus színpadon való lóssággal megkövetelne a közönség részéről a keresetséget. Nekünk nemcsak a mi barátaink, a mi táborunk elismerésére, érdeklődésére van szükségünk stb.”

A magam részéről csak egyet kívánok hozzáadni. Gondoljak meg szépiroinok, hogy a modern emberben a történelmi érzék nagyon hátterbe szorul; a mai embert a ma és a holnap érdekli. Azért szépiroinok ne fussanak mindegyre vissza a múltba tárgyért. Ihlesse meg a tollukat a mai katolicizmus. Oh mennyi érdekesítő lelkiküzdelem, jellemfejlesztő motívum, helyzet, bonyodalom származik a mai ember, a mai kath. ember viszonyaiból. Ez fogja le a ma a lelkeket, ezek iránt érdeklődnek. Jelent már eddig is egy-egy nagyobb elbeszélés, amely nem az ós-, vagy középkor vallásos lelkületéből alapozta meg hátterét, hanem a mai ember normális viszonyaiból bontakozott ki.

De ez a reménybeli előkelő színvonalú lap még nem tudna minden irt betölteni. Van egy hely, ahova eddig a kalendáriumokon kívül alig juttattunk valamit. És ez a hely a kath. családok százazreinek asztala. A családokba kellene bejuttatni egy képes hetilapot, amely érdekes lenne műveltek, műveletlenek, a csa-

A „Közművelődés” jövője.

Az erdélyi kath. sajtóügyet úgyszólván teljesen egyedül a „Közművelődés” képviselte jó ideig. Ha bizonyos szempontból merültek fel kifogások ellene, az korántsem jelentette azt, hogy a lap úgy tartalmilag, mint szerkesztés tekintetében nem állana a korunk követelte nívón. Ezek a támasztott követelések inkább a kath. sajtóval szemben táplált úgyszeretből, a sajtó-organumok hódító erejének okos értékeléséből és főleg abból a szükségszerű követelményből sarjadzottak, melyeket a XX. század szeszélyes korszellemé magán hord.

Ha most, ezek szemmel tartásával az a régi óhaj akar tetet öltetni, hogy a „Közművelődés” új, teljesen korszerű és mindent ki-magyarazó névvel lépjen a nyilvánosság elé: szeretettel s örömmel üdvözöljük az eszmét.

Hogy a „Közművelődésnek” új névvel való ellátása teljesen megeret a kivitelre, arról a mult nyáron Gyergyóban és Csikban tett sajtó-agitációs körútamban győződtem meg. Felhívtam ezen általános óhajra többek között a kegyelem Püspök urnak figyelmét is, aki megjegyezte, hogy az ügy fontosságához mértén gondolkozni fog a kérdés felett. Amint halljuk az Irodalmi Társulat sem zárkozik el többé hivatalos lapjának modern átalakításától s így elég garanciális támaszunk van a „Közművelődés” jövőjével érdemileg foglalkozni.

Mi a „Közművelődés” jövőjét nem abban látjuk, hogy — bármily szellemesen és tartalmasan szerkesztve — mint hetilap jelenjék meg továbbra is, hanem progresszive elő kellene készíteni napilappá való átalakításra. Felvenné az „Erdélyi Néplap” elnevezést és mint a centrumban szerkesztett politikai és társadalmi sajtószervünk szócsöve letéteményese és irányadó orgánuma lenne az erdélyi kath. társadalomnak, kath. közvéleménynek. A mai társadalmi és kulturharcban nekünk ilyenre és

lád minden egyes tagjának; még annak is, aki olvasni se tud. Legyen ez a lap kedves, nehezen várt vendég nemcsak a buzgó katolikusoknak, mert hiszen ezeket kis hitbuzgalmi folyóiratoesakkal is kieleghetjük, de a lanyhák-nál, sőt meg a nem katolikusok hajlekaban is. Olyan lapot értek, amely ellenlábasa lenne a Tolnai Világlapjának. Ilyen lapnak hiányát nagyon érezzük. Látjuk, hogy ez a lap, amelynek pedig iránya a legerkölestelenebb, óriási elterjedtségnek örvend. Megtalálhatjuk a legmagasabb palotákban s olyan kunyhókban is, ahol a kenyérből alig esznek eleget. És miért? Mert az ember rászorul arra, hogy amiről napról-napra olvas, azt képen is lássa. Még papi ember is kénytelen-kelletlen ráfanyalódik. Hasonló ügyességgel, technikával, de kath. világnézetben szerkesztett lapnak hatalmas jövőt jósolnak.

Még a katolikusok közül is az úgynevezett liberális gondolkozásuak azt tartják és vallják, hogy a tudomány valamint kozmopolita, úgy független bármely vallástól. Persze, az abszurd példát hozzák föl, hogy még ők nem láttak kath. számtant, zsidó nértant stb. Igen, ha csak az igazságot hoznák forgalomba a tudomány neve alatt, akkor ezt a véleményt mi is elfogadnánk. De mert épen a más életnézetet vallók a tudományt nagyon is felekezetiesítették, elsősorban a katolicizmus rovására (egyelőre csak a természet és a történettudományokra gondoljunk) habozás nélkül kimondhatjuk, hogy a sok javarészt zsidó szabadkőműves kezében

nem heti szépirodalmi lapra van szükségünk. Utalok e téren más egyházmegyék sajtóállapára, köztük pl. a kalocsai egyházmegyéjére, hol a **Kalocsai Néplap** (nem állítom, hogy teljesen egyedül!) a kath. öntudatnak és hitéletnek valóban klasszikus hazáját teremtette meg, dacára, hogy csak hetilap. Most egyelőre mi is csak hetilapról beszélünk; (de egy keresett, az igényeket minden tekintetben kielégítő kath. napilapnak hiányát Erdélyben ki nem éreznék?)

A minél szélesebb körben való elterjedés biztosítása végett feltétlenül szükségesnek tartjuk már most, a hetilapnál is, a „Néplap” elnevezést. Az új névvel megjelenő hetilap, kezdetben úgyis csak a régi előfizetőkre számíthat. Ha azonban ilyen alakjában a nép között is forgatjuk nagyobb bizalmat, — a megrendelésre több kedvet gerjeszt a népben, mert hiszen úgy véli (és nagyon okosan), hogy az új újság a kath. nép, tehát az ő érdekeinek is védelmezője lesz. A „Nepszava”, a „Szabad szó”, a „Polgár” stb. fővárosi boulevard lapok nem mind ilyen jól megvalasztott névvel indultak-e hódító újtokra valóban szomorúan fenséges eredményel? Az „Erdélyi Néplap” elnevezés amíg egyfelől megjelölné azt a testületet, amelynek erkölcsi és anyagi érdekeivel közösséget vállal, melyen missziót teljesít, addig másfelől kifejezesebben juttatná az egyház s a nép közötti egységet.

Egyelőre emyit a lap új nevével. Ha valaki beajánlobbat tud: szóljon. Az „Erdélyi Néplap” elnevezés mellett természetesen beszélünk kell a lap kiterjedtebb, tágabb keretek között mozgó irányáról, tartalmi beosztásáról is.

Minderről s egyebekről jövőre.

Hangódy István.

Aki oly újságokat vagy más iratokat olvas, melyeket vallásellenes emberek irnak, saját lelkén követ el öngyilkosságot.

Stolz Albin.

levő tudományos szaklapok ellensúlyozására égetően szükség van a kath. tudományos folyóiratokra. Elvégre a Religio mindent nem vezethet. Ebbe a szegény lapba van beleszorítva minden theológia, történelem, bölcsélet, fizika; hozzá még azt is elvárják tőle, hogy a tudományokat népszerűsítse is. De már a kath. tudományos szakirodalom csakugyan a jövő zenéje. Épen ezért, bár sok mindent lehetne erről megbeszélni, ezt a kérdést a már ugyanis hosszúra nyúlt értekezésben sajnálatunkra mellőznünk kell. Egyet azonban megis! Az első lépés e téren arra irányuljon, hogy a szorosan vett szaktudományt a népszerű feldolgozástól elkülönítsük. Ez a kettő egymás mellett csak azt eredményezi, hogy az ilyen „vegyes” lappal se a vérbeli tudósok, se a nagyközönség nincs megelégedve. Eleget fő ebben a feje a Religio lelkes szerkesztőjének!

Hát mit mondjunk a technikát, lapjaink külalakját illetőleg? Ettől függ az első siker. Mert ha a külső elriaszt és nem veszem a kezembe azt a lapot, lehetnek abban a legokosabb dolgok is reám nézve azok nem érnek semmit. Ha valahol, úgy itt van helye a feltűnésnek, csinos újításnak. Vagy mit mondjunk, a Religiot díszes, új irógárdája mellett mi lendítette annyira föl? Feltétlenül nagyon előnyösen megváltozott külalakja. Jól esik a kezünkbe venni, csinos, szolid, borítéka, finom papírja, célszerű beosztása, szerencsés állandó rovatai (Egyházi — Világkrónika stb) csak előnyére val-

A „Kolozsvári Szent Antal Fiú-Árvaház Egyesület” megalakulása.

Január 14-en **Major István** Gusztáv Károly gróf püspök úr öngyermektelenségének elnöklei alatt alakult meg Kolozsvárt egy új humanus egyesület. Az alakuló gyűlésen az elnöklő püspök üdvözölte a szép számban megjelent tagokat. Kijelenti, hogy örömmel vesz részt az értekezleten, amely egy áldásosan működő egyesület létesítésén fáradozik. A létesítendő egyesület tulajdonképpen nem teljesen új, nem is ismeretlen, mert egy áldott jó lélek (Pollák Lajosné) már egy évtizeddel ezelőtt létesítette azt, de kella partolás és anyagi eszközök hiánya miatt nem tudta azt fenntartani. Csak öröme szolgál, hogy akadtak lelkes férfiak és nők, kik az ügyet kezükbe vették s most egy életképes egyesület alakítása által óhajtanak az intézménynek szilárd alapot teremteni. Áldja meg és jutalmazza meg a jó Isten mindannyiokat.

A jegyzőkönyvet vezető **Nemes Ferenc** dr. városi tanácsos ismertette az alapszabály-tervezetet. Az egyesület célja árvaházat alapítani és fenntartani oly célból, hogy az oda felvett árva gyermekeket családi nevelés, iskoláztatás és foglalkozási ügyességre való szoktatás által becsületes, értelmes, vallásos és hazafias ifjakká nevelje; egyéni képességeik figyelembevételével mint kereskedő, vagy iparostanulókat elhelyezze; indokolt esetben közép- és felsőiskolai kiképzésben részesítse. A növendékek felett irányító és gondozó felügyeletet gyakorol az intézet miudaddig, míg azok elhelyezéséről kellőképpen gondoskodva nincs.

Az árvaházba felvételnek öt évet betöltött oly árva vagy félárva gyermekek, akiknek tisztesseges felnevelése nincs biztosítva s különösen azok, akiket az állami vagy más társadalmi gyermekvédelmi intézmények bármilyen okból nem vehetnek gondozásukba, jöllehet, a gyermek szülői, vagy egyáltalán azok, kik neveléséről gondoskodni tartoznak, szegénység, be-

tegség vagy egyéb okok miatt eme kötelességük megfelelő teljesítésére keptelenek.

Ahhoz képest, amint az egyesület anyagi ereje megengedi és egyéb körülmények indokolták teszik, felvesz az intézetbe ellátás és gondozás végett megfelelő díj fizetése ellenében elemi iskolába járó fiúgyermeket s esetleg az állami gyermekmenhely részéről gondozás végett kiadott fiúgyermeket.

Napközi Otthont létesít a közelben lakó munkássorsban élő szülők gyermekei számára. Óvoda és elemi iskola létesítésére törekszik. Az egyesület alapítványos tagja, aki legalább hat-ezer koronával járul az alapvagyonhoz, vagy aki évi háromszáz koronát állandóan és visszavonhatatlanul leköt vagy biztosít. Az alapítványi lőke részletekben is lefizethető. Az ilyen alapítvány az alapító neven megörökítve kezelteik és csak kamatai használhatók fel egy növendék ellátására, kit az alapító jelölhet ki és ezen jogát utódaira is átruházhatja.

Alapító tag az, aki legalább száz koronát ad. Rendes tag, ki hat évi kötelezettséggel évi öt koronát ajándékozik. Pártoló tag, ki öt koronánál kevesebbel gyarapítja a vagyonát. Adakozók, kik esetlőre adnak valamit.

Az egyesület tisztikara és vezetősége ekképp alakult meg: elnökök: **Lázár István** gróf és br. **Huszár Károlyné**; alelnökök: **Hirschler József** dr., **Szvacina Géza**, br. **Wesselenyi Miklósné**, **Barcsay Domokosné**; penztárnok: **Szamosi Ferenc** dr., ellenőrök: **Ehrlinger Ferenc**, **Simon Antal**. A felügyelő bizottság tagjai lettek: **Balázs Ferenc**, **Biró Balázs** dr., **Endes Miklós** dr., **Haller Gusztáv** dr., **Harag Oktáv**, **Jelen Gyula** dr., **Komáromy Dezső** dr., **Menyhárt Gáspár** dr., **Merza Lajos**, **Mustárdy Miklós** dr., **Nemes Endre**, **Nemes Ferenc** dr., **Posta Béla** dr., **Riegler Gusztáv** dr., **Russel Károly**, **Szentkirályi Akos** dr., **P. Trefán Leonárd**, **Vikol Kálmán**, **Bán Antalné**, br. **Banffy Ernőné**, **Bournáz Jánosné**, dr. **Endes Miklósné**, dr. **Farkas Lajosné**, **Gyárfás Lászlóné**, özv. **Hantz Károlyné**, **Haubert Henriké**, **Heinrich Józsa**, dr. **Hevesi Imréné**, özv. **Imre Gerdelyné**, **Lendvay Emilné**, dr. **Óváry Elemérné**.

már ez értekezés keretében nem vizsgálhatjuk, csak egyszerűen rámutatunk a hirdetésekre és a tömegtermelésre. Mindenesetre azonban nagyon fontosnak tartom, hogy a kath. sajtó továbbfejlesztésével, új lapok felállításával ne gondoljunk arra, hogy új nyomdákat is állítsunk föl, hanem a már meglévő Szt. István-társulati nyomdát fejlesszük tovább, mert szinte magától értetődik, hogy nagyobb szabású gépek stb. sokkal olcsóbban tudják előállítani a nyomdartermeket, mint kicsiny nyomdák, mert ott gépekkel végezhetik azokat a munkákat is, amelyeket esetleg a kisebbekben kézzel csinálnak.

Mindezekre azt mondja az a szerencsétlen ember, akit végzet a kath. újságírói pályára. (de valóban lehet-e ezt pályának nevezni?) kergetett: „Ezek az atyai tanácsok igen böcs dolgok, de jöjjön az úr ide, álljon ki a síkra s itt valósítsa meg aranytanácsait. Hiszen . . . hiszen jól tudom én azt, hogy mindennek alapja a pénz ó felsége volna s az szükösen eresz, de csak az újságíróknak szabad olyan kategorice beszélni! Gyűljenek csak a kasszába a 3—400,000 koronák! Nem gondolják az urak, hogy e főlhívásban van annyi vérmes merészség, mint amennyi az itt előadattakban, hol a jövő ideális kath. sajtó karakterisztikumait voltunk bátrak tárgyalni. És ha ebben a szörnyű „pizkery” korban is 140—150,000 korona körül tudott összegyűlni, akkor a föntebb jámbor ohajok se tünjenek föl túlmerészeknek. Hiszen itt nem tettünk mást, mint csak positive

br. Rudnyánszky Beláné, Szvaesma Gézané, Zalányi Ida, özv. br. Zeyk Józsefné, Zombori Zsigmondné. A felügyelő bizottság pottagjai lettek: Bréver János, Haas János, Hevesi József, Papp Mózes, Gerstenbrein Tamás, Nagy Kalman, Dupschek Ignác, özv. Beil Vencelné, Bucsy Józsefné, özv. Nesztor Lászlóné, Hirschler Irma, Winkler Teréz.

Miután így az egyesület a lelkes férfi és női tagokból megalakult, a legszebb jövőnek nevezhetünk elé és tiszta szívből óhajtuk, hogy oly szép siker koronázza az egyesület áldásos működését, mint amilyen igaz lelkesedéssel alakult meg a magasztos cél megvalósítására.

Dr. K. D.

HIREK.

Ógyak, valóság.

Legyen tehát . . . De „kéz” a kézben.
S a szív szavát megertve szépen
Haladjunk, küzdjünk szent eszményekért.
— Mi úgysem néztük sosem a babért. —
Mi jártuk már a Golgotát.
Oly elhagyott ez út . . .
Mi láttuk már az ég Urát,
Amily igaz, hogy üdvöt ad
És boldog éltet nyújt . . .

Legyen tehát . . . Így. Kart a karba,
Mint azt jó Istenünk akarja.
Emeljük fel a bűnnek emberét.
Tépjük szívéből ki a bűn erét . . .
Ne lássa többé bűn-nyomat
Mely kárhozatra visz . . .
De lássa meg a szív Urát
Ki érte adta önmagát . . .
Bűntet s jutalmaz is . . .

Legyen tehát . . . Segélj te Isten,
Hogy éltet ójtsunk minden szívben.
— Hogy az igazság és a béke
— Mely csókot hint a föld és égre —
Dús-gazdagítsa mind a lelkeket,
Emelje Hozzád mind a szíveket.
Eszmény . . . út . . . élet . . . elhívás . . .
Egben s ég alatt
Egy szív . . . s kívül semmi más . . .
S e szívből hangzó felhívás:
Tagadd meg önmagad.

Desidero.

foglaltuk össze azt, amit a nagy közönség n e g a t í v e már régen megtett azzal, hogy a kath. lapok mellőzésével idegeneket járattot. Természetesen nem terjeszkedhetünk ki az aprólékos részletkérdésekre, amelyek inkább nyomdai titkok, s amelyekről csak a hivatott szakemberek beszélhetnek komolyan és tartalmasan. Adná a jó Isten, hogy a kath. közönség áldozatkészségén felbuzdulva egy lelkes, praktikus, önzetlen kath. újságíró gárda alakulna ki, akkor lenne reményünk, hogy lehetne a kath. sajtóból valami. Ilyen gárda kialakulásának pedig csak egy akadálya lehet, nem a tehetség, képzettség, nem is a számbeli, vagy súlybeli mennyiség, csak a ker. szeretet és összetartás hiánya. Ennek az összetartásnak a tudata, az összetartás kötelességének érzete egy csapásra olyan hatalmas gárdát teremthetne, amely tudásban, értékességben nemcsak elérné, de messze túlhaladná zsidó polgártársaink újságíró-gárdáját.

Csipak Lajos.

— **Emléket Kaas Ivor bárónak!** A kereszténység nagy apostolának, a klasszikus tollú újságírónak emléket akar emelni a katolicizmus. A gyűjtés most megindult. A központ felkérésére örömmel vállaltuk el a közvetítést, mert érezzük, hogy az acéljellemű nagy hazafinak, a ker. újságírók mesterének, a tudós publicistának, akinek a keresztény öntudat felébresztésében oroszán része volt, emléket csakugyan a magyar keresztény társadalomnak kell emelnie. Meg kell mozdulnia az országnak, hogy ez az emlék valóban méltó legyen az ő eszményi nagyságához. Erdélyi ker. társadalma h o z f o r d u l u n k, az erdélyi hírlapok szerkesztősegeihez bekopogtatunk, hogy Kaas Ivor emlékével szemben röjják le a kegyelet adóját. Amikor a gyűjtést az előjáróság és a papnövények 12 koronájával megnyitjuk, kerjük az emlékezés filléreit alábbi címre küldeni. („Közművelődés” Szerkesztősege Gyulafehérvár, var.)

— **Papi konferencia** volt 20-an, pénteken a papnövények kápolnájában. A főpásztor az újabb pápai körlevelet magyarázta, mely az egyházi szónokról értekezik. Fontos kérdés ez, miért nincs eredménye annak a sok prédikációnak? Megemlékezett az elhunyt paptestvérekről is.

— **Új doktor.** J a k u b e k István marosvásárhelyi kaplán folyó hó 16-án utolsó szigorlatát a morálisból és pastorálisból sikeresen kiállította s 18-án a theologia doktorává avatták.

— **Kinevezés.** Az igazságügyminiszter B r u s z t Gyula szászregeni, W o h l m a n n József segésvári bírósági tkvezetőket jelenlegi állomásuk helyén a VIII. fizetési osztályba sorozott telekkönyvvezetőkké; P a n t o c s e k Gyula marosvásárhelyi ítélőtáblai, V o d a János kolozsvári főügyészégi irodatisztekét jelenlegi állomásuk helyén irodafőtisztekké nevezte ki.

— **Áthelyezés.** B a l á z s Lajos berecki és G a s p á r Béla nagykászoni s. lelkészek saját kérelmükre kölcsönösen áthelyeztettek.

— **Beszélő számok.** A papnövények kápolnájában az elmúlt 1910. év tíz hónapja alatt 7599 szt. áldozás történt.

— **Ugron Gábor meghalt.** Budapesten f. hó 22-én d. u. 6 órakor meghalt a székely rabonban székelyország „Gábor úr”-ja. Fantasztikusan nagyszerű, tüzes székely lelkében teremt, székelyországot bódító terveivel együtt szállott le sirjába, a Szejkefűrdő fölött álló szombatfalvi Örban sírba f. hó 26-án. Nem viszi már „Kossuth-puskákkal német ellen háborúba székely katonáit Gábor úr”, aki „németet furustokol s muszkát vacsorál” s kinek a jobb karja hosszabb egy előarasszal, hogy senki se győzhesse le a párbajban. Meghalt az utolsó vérbeli lófőszékely, a rabonbanok rabonbanunkája várába szállott nyugodni, ott álmadozik a boldog székelyországról, míg sirja felett fiúrolfiura száll majd a mese róla. Bezárult koporsóra kegyeletünk virágot mi is reaszorjuk — öreg rabonban — tele marékka szórjuk reá — bőven — megilletődvé — Gábor úr.

— **A Gyulafehérvári Vöröskereszt-egylet** 1911. évi február hó 2-án, a redut nagytermészinélőadással egybekötött jótékony célú táncestélyt rendez. Belépti díj: személyenként 2 korona. Karzatjegy 2 kor. (Az elnökségnek kapható.) Felülízetések köszönettel fogadhatnak és hírlapilag nyugtáztatnak. Műsor az előadás estőjén a pénztárnál kapható. Kezdeté 8 órakor.

— **A gyulafehérvári kath. legényegyesület.** 1911. február 5-én vasárnap este táncal egybekötött szinelőadást rendez a sétatéri vígadóban. Szinre kerül: Dívatep. Szinmű 3 fel-

vonásban. Irta: Csiky G. Jegyek előre válthatók Schäfer Eerenc könyv- és papírkereskedésben. Kezdeté pont 8 órakor.

— **A gyulafehérvári húsfigyaszító szövetkezet** 1911. évi jan. 29-én d. u. 4 órakor az Erzsébet szálló nagytermében közgyűlést tart. A szövetkezet igazgatósága Vincze Albert mézarossal kötött szerződést jan. 1-től kezdődő érvénytel a szövetkezet tagjai hűszükségletének szállítására. A húsárak megállapítására időnként próbavágásokat tart a szövetkezeti mézaros. A szövetkezet most már abban a helyzetben van, hogy régi veszteségeit helyre pótolván tagjainak osztalékot is fizethet. A közgyűlésre a tagok figyelmet felhívjuk.

— **Jég.** A sporttelepen a jégpálya megnyit. Koresolya jegy ára: 40 fillér. Gyerekek felét fizetik. Tanulók kedvezményes, szegény sorsuak teljesen ingyen jegyet kapnak az összes iskolákban, zárdába járó leány tanulók szombat d. u. 1—3-ig koresolyáznak, ebben az időben csak nők, urak és tanulók csak 3 óra után koresolyázhatnak.

— **A gyulafehérvári póstarablás.** A napilapokban oly nagy szenzációval kezelt gyulafehérvári póstarablás egyik főkomposát, Sztruhár Istvánt e hó 18-án Kiskapuson elfogták és a gyulafehérvári kir. törvényszék fogházába csukták. A notorius tolvaj a vizsgálóbíró előtt, mint a karikacsapás, úgy vallott. Vallomását a lapok már ismertették és a mai kor izlésének és kívánságának megfelelően ki is színezték. Irtak golyózaporról, a zajló Maros folyón történt átúszásról és ismét golyózaporról stb. A tényállás pedig az, hogy a rablási kísérlet meghíusítása után a házaton menekülő Sztruharra a budapesti detektiv egyetlen egyszer lőtt, a menekülő tolvaj pedig egyetlen egyszer sem lőtt vissza. A menekülő rabló pedig átúszhatott a városon keresztül huzódó egészségügyi c s a t o r n á n, de hogy a 150—200 meter széles és zajló jégtábláktól ellepett Maros folyón, teli ruhában, cipőben és vastag teli kabátban a vakmerő ember miképen úszhatott át, erről tessék csak egy, az úszás mesterseget értő embert megkérdezni és az bizonyára nekünk fog igazat adni, kik azt valljuk, hogy ezzel a dicsekvéssel Sztruhár önmagát akarja azzal a bizonyos rabló romantikával körüvenni. Ezen ügyvel kapcsolatosan mi is szolgálhatunk egy kis szenzációval. Sztruhár ugyanis a kir. kincstart bűnös csabításal vádolja meg. Ő és rablótársai soha sem gondoltak volna a rablásra, ha a kir. kincstart, a póstaigazgatóság és egy m. kir. postatiszt közvetítésével a bűnre nem ingereltek volna. És így könnyen megtörténhetik, hogy Sztruhár és többi cinkostársai néhány hónapi börtönbüntetés elsenvedése után — föllujtas és esabítás címen pert fognak indítani a kir. kincstart ellen.

— **Installáció.** Jézus nevenapján kettős örömmünnepe volt az erzsébetvárosi örmény hitközségnek, egyrészt azért, mivel e napon celebrálta S t e i n h a u e r Ferenc alesperes Ő Szentsége különleges engedélye folytán első örmény szent miséjét nagy segédlettel, másrészt mivel e napon lett az új plébános ünnepevényen installálva. A beiktatási szertartást M e i s e l József brassói apát-plébános végezte, ki a nála megsokott lelkesedéssel, nagyhatású beszéd kíséretében adta át a lelki hatalom jelvényeit. Szentmise után úgy a kerületi papság, mint az egyháztanács tiszteltgett az új plébánosnál, ki könnyekig meghatva mondott köszönetet a sok jókivánsáért. Ad multos annos!

— **Templomszentelés.** Folyó évi január hó 15-én ment végbe lélekemelő ünnepek között a nagyszékes szt. Orsolya rendi zárdá

restaurált templomának benedekizése. A történelmi nevezetességű, régi — most nem csekély anyagi áldozatok árán megújult — templomnak megáldásával Kegyelmes Főpásztorunk a kerületi főesperest és helybeli plébánost, Herceg Dr. Hohenlohe E. Károly főméltóságát bízta meg, ki a szt. aktust a helyi papság szíves segédletével, nagy hívő közönség buzgó érdeklődése mellett, lelkes és szivocható szt. beszéd kíséretében ejtette meg. A szt. ténykedéshez, ugyancsak Herceg Hohenlohe E. Károly, főesperes-plébános főméltóságának halára kötelező közreműködésével, triduumos ajátosság fűződött, melyen — tele templom mellett — a delutáni tartalmas alkalmi szt. beszédekét ft. Br. Dr. Vécsey B. és Badilla János hittanár, és Szabary Mihály k. kuratus tartották. Adja az Ég, hogy a Jézus szentseges nevében, melynek ünnepe a szt. ténykedés végbe ment, ezen templomi hajlékban is minél többen nyerjenek időbeli és örök ügyekben Istentől kegyes meghallgatást.

— **Lelkigyakorlat.** Dr. Péter Antal a brassói zárda növendékeinek 26-án kezdődőleg háromnapos lelkigyakorlatot tart.

— **A kézdívasárhelyi „Főgimn. Mária Kongregáció”** a Kolozsvári Szent Imre Egyesület pártoló tagjai köze lépett; egy tanári testület után egy ifjúsági egyesület. Öröndetes eseményeket, tényeket sejtető perspektiva tárul ezek nyomán elénk: egy szép eredményekben dús, diadalmas jövőt látunk; egy nagy, hatalmas, munkára, tettere vágyó ifjú sereget, tömört sok rokkban felvonuló, fenyesen vértezett, csillogó fegyverzetű levente hadat; egy a harci sorsból felre állott, szellemi irányítást nyújtó; gazdag tapasztalatainak tárházát nyílt bőkezűséggel feltöltő érett férfi csapatot; egy diadalmasan lengő zászlót, amelynek árnyékában kéz a kézbe fogva sűrű sorakozik ifjú és agg . . .

— **Csikszentléleken** 1911. jan. 25. a helybeli ifjúság igen nagy szellemi sikerrel adta elő az „Erdők Királya” 3 felvon. népszínművet, fényes anyagi sikerrel, melynek fölös jövedelme a kath. ifj. könyvtár és újonnan felállított szüpad javára fordították.

— **Műsoros estély.** A szekelyudvarhelyi néptanítók az all. elemi iskola szegény tanulóinak tankönyv-, tanszer és ruhageccsével való támogatása céljából február 1-én a „Budapestszálló” nagyertermében műsoros estélyt rendeznek.

— **A gergyóalfalvi ifjúsági egyesület** 1911. évi január hó 23-án a Sövény János (Páll Albert-tele) nagyertermében nagyszabású színelőadást rendezett. Színe került: Toth Ede: Kintornás Család 3 felvonásos eredeti népszínműve.

— **„Szent Imre Dalkör” Kolozsváron.** A karácsonyi vakáció, — amely az ifjúsági egyesületekben általában a tetszhalál ideje, a K. Sz. I. E. néhány lelkes tagja révén egy új, egészséges eszme megtestesülésének adott alkalmat. A K. Sz. I. E. újra megmutatta, hogy mennyire életkepes, mennyire haladni tudó, mennyire előre törekvő kulturális tekintetben is. Kebelelől s a vele rokonszenvezők közül egy új, jelentős névre számot tartható dalkört, Szent Imre Dalkör-t alakított. Míg mások pihentek, néhány lelkes ifjú lázas buzgalommal fogott a szervezés munkájához, a kedvezően alakult viszonyok dacára sem volt könnyű munkájuk összehozni a lelkes csapatot. De siker koronázta törekvésüket, amelynek megvalósításában oly két lelkes, országosan ismert művész volt a segítségükre, mint Farkas Ödön, a zene-konzervatórium igazgatója és Zsigmond Ferenc tanítóképző intézeti zene-tanár. Előbbi díjtalanul becsátotta a Dalkör rendezésére a helyiséget és azonfelül egyéb

kedvezményekben is reszesít; többi örömmel és szintén díjazás nélkül elvállalta a Dalkör tanítását és vezetését. A f. hó 18-án megtartott alakuló gyűlésén azzal honorálta jóindulatukat a Dalkör, hogy Farkas Ödön t. b. kar-nagyává, Zsigmond Ferencet pedig kar-nagyává választotta. Ugyanezokkal megalakította a tisztikart és a választmányt is. Elnökét külön fogja felkérni, aelnökevé P. János s Béla dr. t. az Erd. róm. kath. Státus titkárá s a K. Sz. I. E. jelenlegi aelnökét, titkárává pedig Nagy Rezsőt, a K. Sz. I. E. választmányának tagját választotta egyhangú lelkesedéssel; ugyanígy a többi tisztviselőket és a választmányi tagokat. Megalkotta azonkívül alapszabályait is. A szervezők oly művészi programot dolgoztak ki számára, amely lehetővé teszi, hogy Kolozsvár első dalkörévé váljék; a vezetés, amely immár biztos kezekbe van helyezve, záloga a diadalmas és eredményekben gazdag jövőnek.

— **A kolozsvári Szent Imre Egyesület** választmánya f. hó 21. és folytatódatosan 22-én tartotta rendes havi ülést, amelyen a folyó ügyeket intézte el. Jegyzőkönyvben örököltette meg dr. István Vilmos szombathelyi püspök, alapító tagja s Jósika Josephine bárónő alapító tagja és egyik legnagyobb és legnehezebb szívű jötevője emlékét. Ugyancsak jegyzőkönyvben örököltette meg báró Kassa Ivornak, a legnagyobb Magyarországi legnagyobb bajnokának emlékét is. — Az alapszabály-revizio ügyében összehívandó közgyűlés idejét február hó 1. napjára tűzte ki.

— **A marosvásárhelyi ügyvédvizsgáló bizottság 1911. évi működése.** Marosvásárhelyről írják: Az ügyvédi vizsgáló-bizottság a múlt év folyamán összesen 255 vizsgálatot tartott. Ezek közül sikerült 195 (75,6%) pótvizsgára utasítottak 33-mat (12,8%), elutasítottak 27-et (10,8%). A marosvásárhelyi kamara területéről 41, a kolozsvári kamara területéről 23, a székesfehérvári és soproni kamara területéről 1—1 és Budapestről 13 ügyvédjelölt vizsgázott. Ezek közül az ország valamennyi, 27 ügyvédi kamarájának területéről akadt vizsgázó. A vizsgadíjak összege 35.000 koronát tett ki.

— **Börtönbe velük.** Utóbbi időben veszedelmes arányokat öltött a templom fosztogatás. Valóságos szervezett rablóbanda működött az egész országban, de különösen Erdélyben, ahol egy hónap leforgása alatt több mint 15 templomot raboltak ki. Nagybözreszt román templomokat, mert úgy tapasztalták, hogy ezek magányosan allanak és hiányos a felügyeletük. A fogarasi rendőrség most — mint onnan jelentik — letartóztatta a banda vezérét Kornea Áron személyében, aki beismerte, hogy ő maga egyedül 12 templomot rabolt ki. A fogarasi és brassói rendőrség nagy erellyel nyomozza a banda többi tagjait. Börtönbe velük!

— **Kerítik az ördögöt!** Az erkölestelen irodalomról van szó. Eleget szitta a magyar olvasó és színházlátogató közönség véret az a dögleletes aspis-kigyó, elég messzire rántott vissza bennünket emberi és művészi idealjainktól, elég lilomot habzsol romlatlan szivekből, fulladjon vegre! Mintha a halálzagot megelgelte volna az ország. A képviselőház új törvényjavaslatai az első hivatalos bomba az ördög lovagjai ellen. Jön ezután több is, jobb is. Korbácsot az ördögöknek, sűrűn font szíjjas korbácsot!

— **„Az eloláhosodott református pap”.** A Református Szemle jan. 20-iki száma érdekes reflexiókat fűz a körösányai esethez. A kis leánykát a szentferencdi zárda házfőnöke vette megfigyelés alá s talán hamarosan ki is

fogja mutatni a „del-jesség” „esodás” hatását. Jól tette, ezért nemcsak mi, hanem még a Ref. Szemle cikkírója is megdicséri és e dicsérethez mi még azt tesszük hozzá, hogy a főt. úr egészen az egyház szellemében, az egyház parancsai és törvényei szerint cselekedett. Megtalálható az erre vonatkozó utasítás minden lelképásztorkodásban. Hanem az ottani ref. pap cikket irt a dologról és az „egyéni meggyőződés”, a „lelküismereti szabadság” és a „szabad kutatás” adta jogával étvén, kifejtette, hogy itt természetfölötti erők működnek közre, még pedig a sötétség hatalmas mutatta ki foga fehéret; hogy itt ördögöségről van szó, amelyet csak Krisztus gyógyíthat meg. „De mindennek mi köze van a fentírt címhez?” kialsz fel kedves olvasóm. Bizony én is azt szeretném tudni, mert hiába, nem tudom felfogni, miért keil egy ref. papról azt állítani, hogy eloláhosodott, ha ő hisz a bibliában, ha ő hisz a gonosz lélek létezésében, ha ő hisz a Krisztus erejében és ha ő ezen hitének írásban is kifejezést ad? Valószínű, nem itt van a baj. Ha az a „hitetlen pápista barát” nem lépett volna közbe, hanem vállalkozott volna a leányka meggyógyítására, akkor a cím bizonyára úgy alakult volna, hogy az elpápistásodott, a feketék seregébe jutott, a sötétség lovagjaihoz szegődött ref. pap. Igen ám, de ezt nem lehetett írni, mert eliene volt a páter guardian helyes és okos eljárása, így hát azt kellett mondani, hogy „eloláhosodott”. Kerdezzük meg a cikkíró R. L. urat, miért nem jajdul fel annak személetén, hogy a református magyarság mindenütt oláhosodik, hogy épen Hunyadmegyében egész ref. községek oláhosodtak el? Miért nem panaszodik amiatt, hogy mégcsak nemrégiben is egyik vezérszerepet betöltő emberüknek igen közeli rokona oláhu beszél és nevet is oláhosan írja? Ne féljenek jó urak önök a természetfölöttiektől, nem azok rontják le az önök vallásának a hitélet. Lerontottak azt önmaguk már régen, midőn a szabadvizsgálódás tanát hirdette guzsa kötem az önökkel nem gondolkozó emberek véleményét; midőn az egyéni meggyőződést sürgetik, de oláhosnak mondják, aki más meggyőződést mer vallani, mint önök. Hogy mennyit er az önök szabadsága, azt eléggé megmondotta Dr. Ruville Albert, a hallei egyetem történet tanára. Igaz, hogy ő két év előtt katolikussá lett, de azért állításai így is igazak. „A protestans tudósok, legalább annak, ki hisz a kinyilatkoztatásban, mindig óvakodnia kell, nehogy katolikus tanokat adjon elő, vagy azoknak kedvezzen”. „Mit ér neki (a prot. tudósoknak) az egész kutatási szabadság, ha őket ezen attól, amit keresnek, az igazságtól zárja el? (L. „Vissza az Anyaszentegyházba” c. k. 117. s. köv. lapjait). Az „eloláhosodott ref. pap” is — úgy látszik — egy fejezet a szabadkutatásnak történetében.

— **A szervezködő klerikalizmus.** A klerikalizmus szervezkedik, sajtót csinál, közvéleményt teremt és pogromot rendez mindazok ellen, akik nem hisznek a klerikalizmus egyedül való csallhatatlanságában. Mindez pedig, szervezkedés, sajtó, közvélemény informálása nagyon szép dolog, csakhogy nagyon régi idő óta magától még semmi sem lett, semmi sem történt és így ehhez a nagyszerű akcióhoz is éppúgy kell pénz, pénz és pénz, mint akármilyen mashoz ezen a világon. A klerikalizmus azonban kitűnően értenek a pénzszerezéshez is. A „Katholikus Sajtóegyesület” gyűjti a pénzt és most közli a legújabb gyűjtés eredményének a kimutatását. Érdekes az a kimutatás már csak azért is, mert kitűnik belőle, hogy kiknek bőrére megy az agitálás. Plébánosok, teológusok, diákok

rózsafüzértársulatok, szegény senkik, háromkoronás adakozók azok, akikről a Sajtóegyesület bevasalja az adakozást, ezektől gyűlik a pénz, de egyetlen egy püspököt, magasrangú papot vagy más foglalkozású embert nem lehet találni ebben a kimutatásban. Az agítálás ezek között nem folyik, az urak csak prédikálni tudnak, de a pénzadakozást rábizzák az apostoli szegénységben sínylőidőkre. Ezeknek a szegényeknek a pénzéből gyűjtöttek össze eddig négyszázezer koronánál is jóval többet, azzal a nemés céllal, hogy a felekezeti gyűlölséget szitják vele és a papuralmat, a sötétséget terjesztik. Ennek a gyönyörű munkának a képe tűnik ki abból a harminc szerény, szürke sorból, amely a „Sajtóegyesület” gyűjtésének kimutatását küzli. — Mindez pedig irva vagyon a — „Világ”-ban.

— **Időjárásunk** szeszélyessége okozza azt, hogy városunkban sok a beteg, de inkább a felnőttek között.

— **Püspökök a színházak ellen.** Egy városi távirat arról ad hírt, hogy Orosz-Lengyelország katolikus püspökei pástori levelében állást foglaltak a színházak ellen. A pástori level, melyet az illető egyházak összes lelkeszeinek elküldöttek, eltiltja a papok a színházak látogatásától és a lelkükre köti, hogy óvják a népet is a színházbajarástól, mert a modern darabok megmetélezik a nép egyszerű erkölcsét.

— **Missziók költségvetése.** A „La Mission du Maduré” szerkesztőségéhez több érdeklődő azt a kérdést intézte, mik lehetnek vajjon egy misszió kiadásai? Feleletül ezek a számok jöttek: egy európai skolasztikus testvér költsége évente 1000 frank; egy bennszülött kisszeami náristáé 150 fr., nagyszemináristáé 350 fr. Egy elemi hittant tanító testvér évi költsége 250 fr., egy keresztelő nővéré 100 fr., egy árva növendékért 100 fr. fizet a misszió kollégiuma. Szalmafedeles vertfalú kápolna felépítése 600 frankba kerül; ha téglából építik 1000 frank és ha ezenfelül cserépszindellyel fedik (mekkora fenőzés!), akkor 2500 frankot kell befektetniük a misszionáriusoknak. — A vadabb vidékeken a cserépfedés szükséges, hacsak a jó páter egy hét múlva újra nem akar nekikezdeni az építkezésnek, mert bizony a „vadembőr” nem sokat kérdegeti, mennyi lesz a misszió kára, ha alája gyűjt a szalmatetőnek. Annyi azonban ez egyszer bizonyos, hogy odalent Indiában nincs még ilyen drága állapot, mint idehaza. A nyitja az, hogy ott nincs is annyi pénz. Paradox dolog, úgy-e?

— **Milyen lesz az 1911. év?** A derék Sirius megjósolta, hogy milyen lesz új év. Főbb vonásaiban itt adjuk a jóvendőmondást: Január hónapban az időjárás csapadékos jellegű lesz. Eső, köd, kevés hó. Február hónapban is ugyanolyan szép téli hónapnak számíthatjuk. Nappal enyhe, éjjel erősebb fagyok várhatók. Márciusban borult, ködös, esős, nedves hideggel fog eltelni. A szokásos márciusi hó elmarad. Április hónap oly veszedelmesnek és kritikusknak ígérkezik, hogy már néhány év telt el, de ilyen még nem volt. Májusban több nap szeszélyesnek ígérkezik, és az első fele hűvös jellegűnek mondható, de még május hónapban is láthatók lesznek a hópelyhek, különösen a hegyes vidékeken. 9. és 16. között zivatarok és jégcsapadékok várhatók. Júniusban szép és kedvező idők várhatók. Július elég szép és kedvező időjárásokat ígér, de azért nagyon sok esőzésre nincs kilátás. Helyenként augusztushoz igen szép és meleg idők várhatók, kevés lesz az eső. Szeptemberi időjárásunk igen változónak ígérkezik, de azért jobban száraz jellegűnek fog bizonyulni. Októberben szép őszi idő ígérkezik. November,

ez egy veszedelmes és kritikus hónap lesz. Viharos szelek, északkeletről havazások várhatók. December esős, ködös és kevés havazást ígér. Kemény hidegtől, nagy havazásoktól kevésbé kell tartanunk. Ez az 1911. esztendő egy silány, kritikus esztendő, amelyre sok lesz a panasz. Bő termés nem várható, csakis egy közepes, de több helyen még az sem lesz. Legalább Sirius ezt mondja.

— **Kitüntetés.** Az alsó-ausztriai országos bortermelési igazgató, Reckendorfer Ferdinand úr a mult nyaron többek között Caspari Frigyes tulajdonát képező mezgyesi (Nagykükküllő megye) nagy kiterjedésű szőlőültvény-iskoláját és amerikai anyatelepeit is meglátogatta és az ültetvények kitünő állapotáról igen dicsőerőleg nyilatkozott; különösen azon tekintetben fejezte ki elismerését, hogy a szőlőültvényiskolák hasonlíthatatlanul szépen néztek ki és hogy dacára az ez évben az egész bortermelő Európában oly felette nagy mertekben fellepett peronosporának, a nagy kiterjedésű ültetvényekben semmi nyomát sem lehetett peronospora-kárnak észrevenni. Az említett ültetvények kitünő állapotának ezen elismerése egy, az alsó-ausztriai országos bizottság részére tett nagyobb megrendelés által még inkább kifejezést nyer. Nem mulaszthatjuk, a bortermelő közönséget a fentemlített külföldi szaktekintély (szakértő külföld) által is elismert szőlőtelepekre figyelemzetni és nem szenved kétséget, hogy a belföldi vevők is a legjobban lesznek kiszolgálva Caspari Frigyes (Medgyes) kitünően vezetett szőlőtelepein.

— **Élelmiszer raktárak a vidéki városokban.** Serényi gróf földművelésügyi miniszter a jövő évi költségvetésbe nagyobb összeget vett fel arra a célra, hogy a városok közlelmézési berendezéseinek javítását támogathassa. Legfőbb súlyt az állatvásárok berendezésére fekteti. Ezután a vágóhídi célokra felhajtott állatokat elkülöníti a többiekől. Az állatvásár berendezése az eladó és vevő szempontjából is szükséges. A vidéki városokban pedig olyan épületeket emelnek, hol a fogyasztás céljából összegyűlt romlandó élelmi szerek elraktározhatók lesznek, akként, hogy a romlástól és így az árú értékének csökkenéséből eredő károktól megóvassanak.

— **Alkoholmentes étterem.** A gróf Csáky Albiné elnökele alatt álló Általános Közjótékonyági Egyesület e hónap 1-én nyitotta meg második alkoholmentes éttermét, a VII. ker. Huszár- és Munkás-utca sarkán, ahol ebédet déli háromnegyed tizenkettőtől két óráig 70 fillérért lehet kapni. Az ebéd négy tál ételből: levesből, húsból, főzelékből, és tésztából áll. A vacsora, amelyet este hét órától fél tíz óráig szolgálnak fel, főzelékből, húsból és tésztából áll. Ára 40 fillér. Az ételek kitünő elkészítésére és a tisztaságára az egyesület tagjai öröködnék az étteremben. Nem dohányzókat részére külön terem van. A kenyér fogyasztása díjmentes.

— **Justh Gyula arcképe.** Balló Ede festőművész megfestette Justh Gyulának az arcképet, melyet a képviselőház elnöki szobájában helyeznek el. A festő ma felhozatta a képet és kérte, hogy jobb világítás miatt egyelőre az alelnöki szobában hagyják, hogy az érdeklődők megbírálhassák. Sokan mentek ma be képviselők és nézegették a képet, amely igen szépen sikerült.

— Csak egy kicsit halaványabb az arca, mint amilyen lenni szokott — szölt az egyik szemlélő.

— Hja — felelte a másik. — Ez a kép még a lehengerelés előtti időből ábrázolja Justh Gyulát.

— **A bank.** — Hogy pödzi kee szomszéd, lösz-e bank?

— Hájszen jó indul, de man én addig nem remélök, amig valami csúfmód össze nem pofozkonnak odafönn.

— **Egy vidéki olvasónk** írja a következő kis esetet. Az elemi iskolában a tanító beszéd- és értelemgyakorlatokat végez a kis nebulókkal. Az egyikőtől megkérdezi, hogy hogy csinálják a kerítést?

— A kerítést úgy csinálják — felelte a kis diák — hogy vesznek egyforma léceket és azt leverik a földre.

— És akkor már kész? — kérdezi a tanító.

— Akkor még nincs kész, mert akkor még keresztbe is kell szögezni deszkákat a lécekre.

— És az már kerítés?

— Az még nem kerítés, mert a tetejébe egy kis keresztet is kell csinálni, ami megvédi a korai pusztulástól.

— És mit kell még csinálni? — faggatja a tanító — hogy a kerítés kész legyen?

A kis diák gondolkozik, majd diadalmasan felel:

— Huncutságokat kell ráirni.

AZ ÖRMÉNY KÜLDÖTTSÉG.

(1911. jan. 14.)

Mult számunkban jeleztük, hogy örmény testvéreink kolozsvári küldöttségéről hitelesen fogunk beszámolni. Mielőtt ezt tesszük, egy kis visszajáratást közlünk az örmények 200 éves vallásos mozgalmairól.

Dr. Verzár Auxentius örmény püspöknek 1715-ben bekövetkezett halála után az örmények püspökvalasztó görögényi gyűlésén Stefanovits és Daniel személyei körül két pártra szakadtak és nem tudván megegyezni, a pápa az erdélyi püspök ideiglenes fenhatósága alá helyezte az örmény ritust. Theodoreovich Mihály (a Mária Terezia alatt kinevezett, de Rómában meg nem erősített örmény püspök), Lukács Kristóf (a jeles örmény historikus), Sima György törvényszéki elnök, Gajágó Salamon áll. főszászéki elnök, mint a mozgalom korifeusai, a siker reménytelenségével hunytak el. Majd Szongott Kristóf tanár „Armenia” című folyóirata adott újabb lökést az eszme ébrentartására, melynek érdekében Gajágó Ferenc volt orsz. képviselő, dr. Sima János miniszter. segédtitkár, Bárány Lukács kanonok-plébános, dr. Govrik J. Gergely (a jelenlegi bécsi örmény érsek), Merza Gyula EKE főpénztáros (Kolozsvár), dr. Duba S. Dávid újdíki örm. kath. prelatus-plébános és mások napjainkig nem szüntek az ügy körül buzgólni. Végre tavaly előtt az „Örmény Múzeum” megnyitó ünnepély alkalmából 1909. szept. 19-én közös értekezletet tartottak az örmény plébániák vezetőségei és elhatározták, hogy miként 1868-ban tették, mikor is a hazai örmény egyházat az az évi 43. t. c. 14. § a alapján becikkelyezték: újra kérvénnyel járulnak a vall. és közokt. kormány, majd pedig az erdélyi püspök elé.

A beállott kedvezőtlen politikai viszonyok miatt csak tavaly, október hó 28-án jelenhettek meg küldöttségileg gróf M a j l á t h püspöknel is tisztelt az örmények közel 100 tagú képviselete.

A szíves fogadtatáson felbuzdulva, most jan. hó 14-én Kolozsvárt gróf M a j l á t h püspöknel is tisztelt az örmények közel 100 tagú képviselete.

Bárany Lukács kanonok beszéde:

Nagyemlétségű Püspök Úr!

Nagyemlétségű egységese, jóságos lelkű, felebaráti szeretete, caritatív alázatossága nagyon meghatják az embert, úgy, hogy habár mindez az ember gondolatait nemesíti, emeli, de ha ezeket így szemben állva kifejezni akarjuk, megilletődés nélkül nem tehetjük, legalább én így vagyok.

Ily érzellemmel, ily lelki állapotban, ily körülmények között vezetem Nagyemlétségű, mint jóságos főpásztorunk elé, kedves örmény atyáinkfiat, hogy egy, már régen függő kérdésben az örmény katolikus szertartás jogának ügyében az Apostoli szentszék konstitúciói értelmében Nagyemlétségű pártfogását kérjük.

Nagyemlétségű Püspök Úr! Mi egy hazájából vallásaért kiüldözött és hitetlenek közé ékelte történelmi keresztény nemzetnek vagyunk tagjai.

Azok az Anirumok, melyek a keleten utazók csodálatát keltették fel s azok a nagyszámú kolostorok, melyeket a barbarizmus romokba döntött, fényes tanúságot tesznek e nemzet nagyszágáról és műveltségéről. Armenia azonban az idők folyamán rommá lett és lakosai inkább ott hagyták a városok dűledékeiben is a szép hazát, keresztény hittel útra keltek és elbucszultak ősi, drága emlékeiktől s azon vidékektől, melyeket Világosító Szent Gergely apostolunk hite, élete és vertanusága megszentelt. Az üldözött és vagyonuktól megfosztott atyáinkfiainak egyrésze vagyonuk roncsaival, mely abban az időben nagy vagyont képviselt, magyar honban telepedett le, magyar honnak erdélyi részeiben. Itt mindjárt sajátjából két magyar várost épített és vagyonuk egy részét összetette és abból uradalmakat zálogosítottak el örmény katolikus célra, ide is kegyelmes uram, vallásuk főpásztora vezette őket Minász, a szent életű Prófeta, ki miután a szentszék követte Pallaviesmi előtt Lembergben letette a professzió fideit, magyar honban visszajövet az útban megbetegszik és az erdélyi részű borgói falvak valamelyik román temetőjében várja a feltámadást. Utána jártam, hogy megtaláljam sírját, hogy legalább egy kereszt jelölje sírját, hisz a kereszt volt az ő egyedűl reménye. De munkám eredménytelen volt. Így vagyunk II. püspökünkkel, Verzireszky Auxim emlékével is, ki minket a katolikus vallásban megerősített és Bécsben van eltemetve a mizerikordianusok templomában. A templom minden részét átkutattam, de emléklap sehol sem volt található, az irattart akartam megtekinteni és erre azt a választ kaptam, hogy az 1765. előtti irattart elégett. De Krisztus után tovább is barangoltam történelmünk mezején a kelle-ténél, hisz ott kellett volna folytatnom, hogy mi, az utódok magyar honban telepedtünk le, de ezt tettem azért, hogy lássa Nagyemlétségű, mily tisztellett viseltetünk püspökünk iránt s mily tisztelbent tartanók tőlük maradt emlékeiket. Lelkemből és szeretett örmény atyáinkfiat lelkében mindig él az élénk hála a magyar nemzet iránt, a szeretetet, mellyel fogadtak és elfelejtették velünk a hontalanság fájalmát, ezért lett a magyar nyelv a miénk, ezért valottunk magunkénak a magyar nemzet történelmét. A nemzet tragédiái lelkünkig hatottak. azon tragédiának, mely az aradi vár egyik kapuja melletti sáncon ment végbe, két hóse örmény volt. Ezért az utolsó örmény is, ki majd később övéhez költözik, lelkében a magyar nemzet iránt hálával hal el, de mit mondok, összes alapítványaink, kulturális és humánus intézményeink az örmények halálának élő mentőit lesznek.

De Nagyemlétségű Püspök Úr, örmény ritusú püspökünk halála után az örmény kath. egyházak egysége felbomlott és a tett intézkedések nem elégtettek ki örmény atyáinkfiainak lelkét, kik kérelmekkel, folyamódványokkal járultak a szentszékhez, a kormányhoz az örmény püspökség restaurálásáért. 1868-ban Szamosujvár és Erzsébetváros képviselőtestületei, Gyergyószentmiklós és Csikszépvíz egyházközségei egyhangulag folyomadtak az örmény kath. püspökség restaurálásáért; a magyar sajtó kedvezőleg fogadta a kérelmet s a közvélemény kívánta azt, sőt a Magyarországi és Erdély egyesítéséről szóló 1868. XLIII. 14. §. kimondta, Erdély mindazon törvényei, melyek az erdélyi területen és korábban az u. n. magyarországi részeken a bevett vallásfelekezettek, egyházak és egyházhatóságok vallásgyakorlati és önkormányzati szabadságát, jogegyenlőségét biztosítják, nemcsak sértetlenül fentartandók, hanem a görög és örmény kath. s a keleti szert. egyházakra is kiterjeszhetnek. Ez időben az örmény kath. püspökség helyreállításának szövegíróje a nagytudományú Lukács Kristóf volt, áldott emlékü plébános elődöm, ki szegényesen élt és ruházkodott, hogy legyen az örmény koloniáknak arvháza, emléke áldott lesz, mert élete áldott volt.

A magyar kormányhoz benyújtott kérelmeink azonban el nem intéztettek, ezért 1909. szeptember 12-én az örmény kath. egyháztagok képviselőtestületében a hazai örmény kath. lelkészek egyhangulag megállapodtak abban, hogy egy emlékirat nyujtassék át kormányunknak, melyben örmény ritusú egyházfőnökséget, papszentszékkel és állami dotációval kérjük. A kérelem támogatásul felhoztuk az 1868-iki XLIII. t.-c. A magyar örményeknek magyar lelke és a szentszék határozatait. Az emlékiratot egy küldöttség nyujtotta át 1910. október 28-án kormányunk vallásos lelkületű és keresztény világnézetű vallásügyi miniszterére gróf Zichy Jánosnak.

A küldöttség vezetője Govrik Gergely bécsi mech. főpapát érseket volt, ki beszédében lelkesen és részletesen felsorolta azon indokokat, melyek a kérelmet igazságosnak jelezték. A miniszter úr megígerte, hogy az illető tényezők meghallgatása után az ügyet lelkiismeretességgel fogja tanulmányozni.

És most Nagyemlétségű Püspök Úr, eljöttünk ide, hogy Nagyemlétségűd kegyes pártfogását kérjük, ki csak akkor és ott kíván érvényesülni, amikor és ahol a lelkek üdvössége kívánja. Ki más érvényesülést nem kíván. Nagyemlétségűd tudja, hogy nemcsak az örmény kath. egyház, hanem római kath. is, amelyekben örmény katolikusok telepedtek le, örmény-katolikus atyáinkfiat a hitéletnek támaszai és a vallásos intézményeket nemcsak szóval, hanem vagyónnal is támogatják. Kik mind örmény katolikus hívők Nagyemlétségűd iránt igaz tisztellett viseltetnek. És a mai nagy elszámolás idején, amidőn a lelkek igazságot feltárnak, látni fogja Nagyemlétségűd, mily igazán szereték Nagyemlétségűdöt örmény katolikus hivi. Ányujtom az emlékirat két példányát és kérjük tisztellett szives pártfogását.

F ő p á s z t o r u n k a z z a l vezette be frapáns hatású beszédét, hogy kezdettől fogva rokonszenvvel kísérte örmény-katolikus hiveinek hazafias és vallásos magatartását és mindig nagyrabcsüléssel tekintett az örmény-katolikus papság tudós és egyházas lelkületű tagjaira. Ami az örmény-katolikusok jogos és méltányos óhajta, az az övé is, hogy t. i. ősi szertartásuk, rítusuk fenmaradjon, egyöntetűsége egységes alapon megőriztessék.

Hiszen kétszeresen örülni kell manapság,

ha akad egy lelkes kis népelem ebben a hazában, mely a hagyományokat elfelejtő, vagy azokkal nem törődő mai korszellem indolenciájával eszméihez és tradícióhoz papjaival egyetemben törhetetlenül ragaszkodik. Boldognak érezném magam, — folytatta — ha püspökségem alatt megszerezhetném magamnak azt a dicsőséget, vagy tán inkább azt a lelki megnyugvást, hogy örmény hiveimnek ez óhajta előmozdítottam.

Mindjárt indítványozom is — úgy mond a püspök, — hogy tessék kiküldeni egy szűkebb körű bizottságot, mely velem érintkezésbe lépjen és azt hiszem, hogy rövid idő alatt megtaláljuk azokat a módokat, amelyek alapján a mai keretek fentartásával olyan megoldást nyerhetünk, amely egyfelől az örmény katolikusok érdekeit kielégíti, másfelől pedig a velem való együttműködést meg nem zavarja.

Végül megköszönve a nagyszámú való megjelenést, kezett fogott sorban a kiküldöttekkel, kiket Bárany Lukács kanonok-plébános egyenkint bemutatott. Fogadtatás után lakoma volt, melynek folyamán több felköszöntő hangzott el, C o v r i k J. Gergely bécsi örmény érseket pedig a nevezetes esemény öröme táviratilag üdvözölték.

A küldöttségben részt vettek: Bárany Lukács plébános, P. Turcsa G. Mihály arvház-igazgató, Todorfi Lukács polgármester, Duha Kristóf v. tanácsos, Gajzágó Ferenc ny. táblai bíró, dr. Kosutányi Ignác egyetemi tanár, Merza Gyula az E. K. E. pénztárnoka, dr. Ákontz Károly egyetemi m. tanár, Bárany János városi főszámvérő, Papp Mózes m. v. főmérnök, dr. László Márton v. tisztifőügyész, dr. Papp Gusztáv v. tanácsos, Melik Andor földbirtokos, Melik Jeró földbirtokos, Vikol Simon zeneszerző, Vakár P. Arthur lapszerkesztő, dr. Fogács Tivadar ügyvéd, Sarga János ékszerész, Csiky Emánuel pénzügyi számvizsgáló, Turcsa Lukács. Szongott Vilibald, Moldován Simon, Merza Zoltán, Aján Lukács, Aján Joachim, Kosutányi Todor, Pál Kristóf, idős Papp Márton, Nyegrutz Jakab, Merza Kristóf, Zakariás József, Chevul Dániel, Placsintár Domokos, Haragay Miklós, Hárub Lukács, Aján Jenő, Placsintár Kristóf, Beteg Gerő, Zabulik Jenő, Bárany Márton, Voith Gergely, Kovács Gerő, Merza János, Kincses Joakhim, Alexa Miklós, Perint Gerő, Csala Károly, Sahn Péter, Novák Gerő, ifj. Papp Márton, Czész Lukács, Urmánczy Dávid, Bulbuk Márton, Urmánczy Márton, Szenkovits János, ifj. Tarjányas Kajetan, Pál Gergely, Ámirás Mózes, Dobos Joakim, Bulbuk Bogdán, Placsintár Gergely, Tüzes Bálint, Voith Gerő, Szenkovics Jenő kereskedők és birtokosok.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Furagó. Még ily formában sem, tehát felmelegítő sem adhatjuk be most már azt a birt. Üdv.

Kolozsvár. Dr. Hálás köszönet és elnézés. A. E. Rendre jön ez is. Az irod. társulat tagsági díja 6 K. egész évre; hozzá is lehet küldeni. Az „Utárs” ára 2 K. A műhöz külön rendelt papírbány miatt még csak most kezdték szedni a nyomdában.

Pesti Jevél. Megint későn érkezett; majd az Utárs is menni fog. Arról a dologról olvassa el az egyik számunk szerk. üzenetét, ott megtalálja a választ.

A Dr. G. SCHMIDT

főorvos és —
tisztifőorvos féle

FÜLÖLAJ

Gyorsan és alaposan gyógyít időszakos süketiséget, fülfájást, fülzúgást és nagyothallást még idült esetekben is. Egyedül kapható üvege 4 K. Török József gyógyszerész Budapest, Király-u. 12.

**Szőlő-
oltványokat**
szálitamerikai
sima és gyöke
res vesszőket
különböző fa-
jokban, fajtis-
tasáért jótállva, legdúsabbválasztékban a márevek
óta elsőnek és legmegbízhatóbbnak ismert :
Küküllőmenti első szőlő-oltvány telep.
TULAJDONOS:
CASPARI FRIGYES.
Medgyes 75. sz. (Nagyküküllő megye.)
Tessék képes árjegyzéket kérni!
Az árjegyzékben találhatók az ország minden részé-
ről érkezett **elismerő levelek**, ennélfogva minden
szőlőbirtokos megrendelésének megtétele előtt az is-
merős személyiségektől úgy szö- nint irasbelileg bi-
bizonyoságot szerezhet magának **fenti szőlőtelep**
feltétlen megbízhatóságáról.

A szamosújvári m. kir. orsz. fegyintézet igazgatójától.

94/1911. szám.

Pályázat.

A vezetésem alatt álló szamosújvári kir. országos fegyintézet-
nél nyudijazás folytán megüresedett második tanítói állásra az 1893.
évi IV. törvénycikk 5. §-ának 3-ik bekezdése értelmében a XI. tize-
tési osztály legalsó fizetési fokozatának megfelelő, a 4600/906. M. E.
sz. rendelet 2. és 3. §-a szerint pótlékokkal együtt 1400 koronában
megallapított évi fizetés és szabályszerű lakbér mellett, a Nagymél-
tőségű kir. Igazságügy-Miniszteriumnak 1910. VII. 7547/3. I. M. sz.
a. folyó hó 8-ikán kelt magas rendelete következtében ezennel pá-
lyázatot hirdetek.

Felhívom pályázókat, hogy az elemi népiskolai és a róm. kath.
kantortanítói képesítésüket, a magyar honosságot, az életkort, testi
egészséget, végzett tanulmányaikat és hadkötelezettségi viszonyt iga-
zoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket, a Nagyméltóságú Igazság-
ügyministeriumhoz címezve és szabályszerűen bélyegezve, előljáró
hatóságuk útján, esetleg, ha tényleges szolgálatban nem allanak, az
illetékes főispán útján, **folyó 1911. évi február 20-ig** az alulirt
igazgatóságnál adják be.

A kellőleg fel nem szerelt, a hivatalos szolgálati út mellőzésé-
vel beadott, vagy a pályázati határidő lejarta után érkező kérvény
figyelembe nem vétetik.

Föltétlenül megkívánatik, hogy pályázó a magyar nyelvet szó-
és irásban tökéletesen birja, hogy magyar nyelven tanítani képes
legyen.

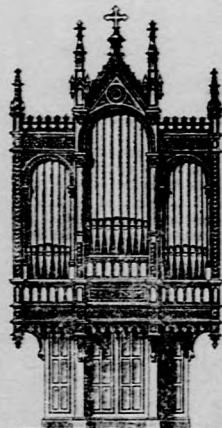
A róm. kath. kántori képesítéssel bíró, a zeneértő és azt ta-
nítani képes pályázó előnyben részesül.

Szamosújvár, 1911. január 20-án.

Uhlyarik Albin,
igazgató.

BODA JOZSEF

ORGONA ÉS HARMONIUM ÉPÍTŐ CSIKTAPLOCÁN.

Van szerencsém a főtiszt.
papság és a m. t. egyháztan-
ács szíves tudomására hozni,
miszerint

**orgona és harmonium
építő műhelyemet**

teljesen újonnan rendeztem be,
minek utánna módomban áll a legna-
gyobb szabásu orgona építését is
elvégeztetni. Bármilyen javításokat és
átalakításokat jutányos árban, pontosan
eszközök.

A nagyérdemű közönség pártfogását kéri, kiváló tisztelettel
Boda József, orgona és harmonium-építő Csiktaplocán.

ALAPÍTVÁ 1898.

ALAPÍTVÁ 1898.

Magyar gyártmány.

Tudvalevő, hogy minden
egyháznak tűzmentes szekrényt
kell szereznie. Amely egyháznak
még eddig nincs tűzmentes szek-
rénye, forduljon bizalommal :::

METEOR

pénzszekrény- és tresorgyárhoz

■■■■ Budapest, VI. Gömb-utca 59. ■■■■

Mintatelep V. Marokkoi-u. 4.,

hol a legegyszerűbbtől a legkomplikáltabb
tűz és betörésmentes szekrények kaphatók.

Az Erdélyegyházmegyei központi alapítványi pénztár
Gyulafehérvár, a Veszprémi püspökség és a Szent-Ist-
ván-Társulat Budapest stb. szállítói.

Árjegyzék díjmentesen küldetik. ■■■■ Telefon 103-71.